

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Vabilo na naročbo.

Koncem tega meseca poteče prvo poletje našega lista in večini naših bralcev naročilo. Vabimo tedaj vse p. n. naročnike, kateri hoté prejemati naš list tudi v prihodnje, naj svoja naročila brž ko brž ponove, da moremo določiti potrebno število iztisov in da se razpošiljanje nikakor ne pretrga.

Program našemu listu ostane nepremenjen, držali se ga bomo zvesto in neustrašeno ter negledé na žrtve skrbeli, da bode list v vsacem oziru ustrezal tirjatvam, kakoršne slovenski narod dandenes staviti more do političnega časopisa.

Naš list velja v Mariboru brez pošiljanja na dom:

za vse leto 8 gld. — kr.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

S pošiljanjem na dom ali po pošti:

za vse leto 10 gld. — kr.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Naročnina se naj blagovoljno pošila po poštinih nakaznicah in vsigdar napiše natančna adresa, kjer treba tudi zadnja pošta, dolžni naročniki so lepo prošeni, da svojo zaostalo naročnino nemudoma dopošlejo.

V Mariboru, 16. junija 1871.

„Slov. Narod.“

Ruski glas o Avstriji.

Važno je za nas avstrijske Slavene, kako naši bratje izven naših mej, se posebnó kako oni naši slavenski bratje, ki so samostalni in močni ter se največ brinejo za našo boljšo bodočnost, t. j. kako Rusi mislijo o razmerah, v katerih mi sedaj živimo. Ako pa na rusko mišljenje o Avstriji gledamo, ne iščemo baš onega ruske vlade, ki do dan danes še ni po vsem čisto slavenska, temveč pozornim je nam biti na izjave glasil ruskega naroda, kot onega faktora, kateri bode v bodočnosti (morda bližji nego si mislimo) tudi rusko slavensko vlado reprezentiral. Važne so te simpatične izjave ruske narodne stranke posebnó zdaj, ko nemška ustavoverna klika v rajhsratu in v novinah v novič žuga izdati se Prusiji, in poleg sebe potegniti tudi nas.

Zato denes podajemo svojim bralcem posnetek iz članka onega najveljavnejih in največjih ruskih časnikov, petrogradskega „Golos“. Zadnja številka tega, rusko inteligencijo zastopajočega lista obširno govori o „povdigu nemške partii v Avstriji“ t. j. o prizadevanji grofa Hohenwarta in o skokih, katere nemška ustavoverna svojat v rajhsratu proti njemu počenja. Iz članka je razvidno, da Rusi stoje avstrijskemu ministerstvu nasproti popolnem na našem stališču, ter da želé, da bi se Avstrija na programu pravičnosti, in enakopravnosti za Slavene utrdila in da bi obstala. — Drugače, namreč da bi gospodstvo Nemcev in Ma-

gjarov nad Slaveni vekomaj trajalo, tega se ve da ne morejo želeti.

Grof Hohenwart — piše „Golos“ — stalno vodi v izpolnenje svoj program, ošnovan na političnem pomirjenji in uravnanji raznih narodnosti v avstrijski monarhiji. Ta politika bi imela blage in dobre posledke v tem slučaju, ako bi se slavenskim narodnostim popolnem tiste pravice dale, katere uživajo Nemci in Magjari. Ali ministerstvo v tem nema dovolj energije, ne vidi se, da bi razumelo koristiti habsburškega doma. Grof Hohenwart si ne upa ničesa spremeniti v dozdanih ustavi; on se zmerom zabranjuje, da neče federalizma uvesti, on je še trdno prepričan, da v Translajtani morajo Magjari, v Cislajtani Nemci gospodariti ostati. In vendar v rajhsratu sedi ena nemška večina, ki se na vse moči upira, deliti svoje privilegije s katero drugo narodnostjo. Hohenwart pusti rajhsrat dalje zborovati, a poleg tega prihaja s planom, kako bi se slavenskim narodnostim neke male koncesije odstopile in s tem njih opozicija oslabil. V vseh teh koncesijah bi ne bilo nič strašnega za Nemce. Ali ti so takoj, ko je Hohenwart s tem predlogom svojo primirljivost pokazal, upitje zagnali in pričeli z ministerstvom borbo na život in smrt. Že nekoliko mesecev traja na Dunaji ta žalostna komedija. Ministerstvo stoji samo, ker od nemške večine nema družega nego sovraštvo, a Slaveni mu ne zaupajo, ker se ono zagradijuje proti njim s polovičnimi dejanji, da, Slavenci celo sumijo, da ministerstvo niti teh polovičnih dejanj ne bode izvršilo.

„Golos“ potem pretresa ravnanje Nemcev glede predlogov Hohenwartovih o razširjenji deželne avtonomije in dozdane razmerje Nemcev k Poljakom, kateri poslednji se „sledeč modremu pravilu, da ni dobro gotovo za negotovo menjati“ niso dali Nemcem zavesti, da bi z njimi vkupe podrli Hohenwarta, da si je dobro Nemcem znano, kako Poljaki niso nikdar svojega interesa zedinjevali z interesom drugih avstrijskih Slavencov. — Maslo je Hohenwart v ogenj vlil, ko je izjavil, da hoče ono politiko, katero Poljakom nasproti vodi, imeti tudi glede drugih slavenskih plemen, po imenu Čehov, ter da neče izpolniti „pia desideria“ Nemcev o volitvah s tacim načinom, da bi členi rajhsrata ne bili birani iz deželnih zborov nego neposredno iz ljudstva. Zato silna burja proti ministerstvu od strani Nemcev. Ko so ti videli, da Hohenwart ne odstopi od misli, razder med narodnosti, zaradi katerega Avstrija tako brezupno boluje, odstraniti, ko so videli, da so jim se tudi Poljaki iz rok izpolznili, izlili so svoj žolč v adreso na cesarja. Herbst je sestavitelj tega „groznega dokumenta“. Resnica je, če se v tej adresi pravi, da „antagonizem med narodnostmi silneji in vedno bolj zagriznen postaja.“ Ali s kakim obrazom morejo Nemci zahtevati, da se koristi mnogoštevilnih plemen njih nenasiljivemu gospodoljubju žrtvujo. Da oni sami, ko bi zopet srditi germanizatorji kakor je Herbst in drugi, na krmilo prišli, ne morejo Slavene umiriti, je tudi njim jasno. Celo berlinske novine govoré, da v tej adresi ni nič nego kakor Hamlet reče: „besede, besede, besede“ in v tem obilnem potoku besed nijedne misli. Iz cesarjevega odgovora na to adreso je nemška stranka spredvidela, da je državni glavar na strani ministerstva, da ima v Hohenwarta popolno zaupanje, ter da njegovo politiko, imajočo v vidu pomirjenje narodov, odobrava.

Vsa dejanja nemške stranke — končuje

„Golos“ — bi morala Hohenwartu pokazati, kako pot, po katerem je dozdaj hodil, ni pravi; on upa doseči pomirjenje Slavencov a ne drugače, nego s pomočjo nemške (ustavoverne) stranke, katere pa o tem pomirjenji niti slišati neče. Tako dela Hohenwartovo ministerstvo korak naprej, pa dva nazaj, a med tem razdori in vzajemno sovraštvo — ostó do skrajne mere. Avstrijski Nemci imajo najmenj uzroka žalostiti se nad tem, ker oni na vsak slučaj imajo pred očmi drugo domovino; ali kako je z narodi ki so interesovani, da se Avstrija ohrani?

J.

Ali za šolo ali zoper šolo, ali za narod ali zoper narod!

Nad člankom „Slovensko šolstvo in slovensko duhovstvo“ v „Slov. Nar.“ se je „Danica“ v svoji zadnji številki zopet močno spodtaknila. Spisu je očitala nasprotja zaradi tega, ker se v spisu začetkoma glasi: „nekteri“ duhovni nasprotujejo in ker je pozneje rečemo: da „veliko“ kranjskih duhovnikov ni šolskih prijateljev. Mi v teh dveh stavkih ne zapazimo nikakoršnega nasprotja, kajti v prvem stavku je bilo govorenje o avstrijskem duhovništvu sploh, a v drugem le o kranjskih duhovnikih.

Pisaje oni članek smo želeli, da bi vsi duhovniki slovenski pridno pospeševali slovensko ljudsko šolstvo ter da bi nehala razna nasprotovanja. A „Danica“ to nasprotovanje šolam potihoma odobruje zavoljo tega, ker je najviše in izključljivo šolsko nadzorstvo cerkvi in duhovnom odvzeto. V navadnem življenju se to imenuje „maščevanje“ iz „sebičnosti“, a mi nočemo tako neusmiljeno soditi ter rajše nekaj razlogov navedemo, zakaj naj tudi slovenski duhovniki slovensko ljudsko šolstvo podpirajo.

Materijalni stan slovenskega priprostega kmeta je zelo reven; saj le revščina vlada po slovenskih kočah. Tega siromaštva je pazelo kriva nevednost naših ljudi. Zavoljo tega se pa tudi povsod pripoznava, da je treba obilo obilo poduka slovenskemu kmetu, slovenskemu obrtniku, slovenskemu delalcu. Kdo je pa na deželi, na kmetih v to poklican? Kdo drugi, nego duhovnik in učitelj? In kje je za to primernejši kraj nego v šoli? Ali toraj ne veleva zdrava pamet in ljubezen do bližnjega, da morata v ta namen duhovnik in učitelj složno in edino delovati na prid šolske mladine? Ali toraj ni lepo, da duhovnik revno plačanega učitelja podpira z besedo in dejanjem v njegovem težkem poslu? Ali nismo ravno to željo izrekli v obeh spisih v „Slov. Nar.“, govorečih o šolskih zadevah? Mi se o tej stvari nočemo dalje pričakati ter še enkrat ponavljamo: Kdor ima ljubezen do slovenskega naroda, podpira slovensko šolstvo; kdor pa temu nasprotuje — ta ni slovenski domoljub.

Dopisi.

Iz Celja, 15. junija. — [Izv. dop.] Začudenje, da ne rečem nejevoljo, je zbudil dopis iz Šmarja v štev. 67. „Slov. Naroda“, v katerem se pravi; naj bi se sicer na Tomšičevem grobu stavil dostojin spominek, vočidel nabranih novcev pa naj bi se porabil za ustanovo, ali

za literaturo ali pa za vboge slovenske dijake, in naj bi se po tej ustanovi ohranilo imé najodločnejšega borilca Slovencev na žurnalističnem polju. — Mi mislimo, da nima nihče pravice, denarje, ki so za odločno imenovani namen darovani, pozneje za kak drugi, če še tako zlahkni namen porabiti. Poziv odbora od 1. junija se odločno glasi za naroden spominek na grobu Tomšiča, za spominek, ki bode narodu v čast; ta poziv je bil z veseljem sprejet, v ta namen se denarji pobirajo in darujejo, in ne za kak drugi če moralčno tudi lepši namen. Slovenski rodoljubi hočejo pred svetom očevidno pokazati, da svojega prvega političnega časnikarja in najodločnejšega borilca vedó dostojno tudi po smerti, častiti, in hočejo to kolikor mogoče impozantnim spominkom storiti. Darovane denarje pozneje za drug namen porabiti, to se ne da nikakor opravičiti, in take misli, če se po časopisih razglase, so le vstani, daljno nabiranje in darovanje denarjev pred časom in v veliko škodo za prvi in pravi namen ustaviti. — Koliko škodo napravi taki „duševni spominek“, le predobro vemo, če se na Vodnikov spominek spominjamo. Vodniku se je hotel na javnem mestu v Ljubljani vreden spominek postaviti, za ta spominek se je denar nabiral, kakor hitro se je pa misel o „duševnem spominku“ razglasila, kakor hitro se je o Vodnikovi ustanovi, o porabi obresti za darila itd. pisariti začelo, in kakor hitro je bil diktatorično dekretiran poseben odbor iz posameznih slovenskih pokrajin, prenehalo je nabiranje in darovanje denarjev, ker to postopanje je po pravici nezaupljivost in nevoljo izbudilo. Več kot deset let se reč več ne gane in upanje na Vodnikov materialni spodobni spominek je danes manjše nego pred desetimi leti. — Ustanova za literaturo je res lepa reč, a če glavnic ne znaša nar manj 4 do 6000 goldinarjev, nima ustanova nobene literarne vrednosti, obresti so za imena in namena vredna darila premajhne. — Naj opomnimo tudi na enako poskušnjo v Pragi, kjer so nekteri gospodje samovoljno hoteli za zidanje českega narodnega gledišča nabrane denarje deloma porabiti za razpisanje daril za dramatična dela, kakšen hrup je postal, kako energično so mestne in občinske družbe zoper tako neopravičeno samovoljnost protestirale in kako je takrat dr. Sladkovsky s svojimi privrženci malo častno od svojega oktroiranja odstopiti moral. Denar se je ravno le za zidanje gledišča daroval, in darovalci so po pravici tirjali, da se tudi le v ta namen oberno. — Če pomislimo, da se tukaj v Celju na Savinskem glasiju ravno sedaj stavi spominek častnikom od 8. lovskega bataljona, ki so lansko leto v Dalmaciji padli, in da bo ta iz Hofenzkega kamna izdelani spominek 3 sežne in 15 palcov visok in le 800 gold.

veljal, in če pogledamo na dosedanje darove za Tomšičev spominek, smo popolnem prepričani, da bode spominek Tomšiča vreden in narodu v čast.

Iz Idrije 14. junija. [Izv. dop.] Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos na praznik sv. Ahacija, 22. junija obhajali lepo slovesnost na spomin najdenja prave živoreberne žile v našem rudniku 22. junija l. 1508. Ta dan je za Idrijčanje sploh dan razveselovanja. Zvečer pred praznikom se v rudarskem gledišči predstavljajo kake igre. Tako se bode letos igrala zraven nemške igre tudi slovenska vesela igra „Svojeglavneži.“ Na praznik se pa dopoldan vršijo prav slovesna cerkvena opravila z imenitno procesijo, a popoldan sledijo na lepem vrtu blizu mesto na „Zemlji“ razna razveseljevanja.

Ravno ta dan in še 23. junija bodo v Idriji kranjski rudnikarji letos imeli svoj 3. občni zbor. Nadjamo se kaci 40 gostov.

V Idriji se je gledé družabnega življenja povrnila nekdanja občna zadovoljnost. Čitalnica se je preselila v prijaznejše prostore. To je sedanjim udom, prav vseh in zbirajo se pridnejše v društvenih sobah. Pa tudi druge je lična zunajnost mikala in pridružili so se narodnemu društvu. In še novi pristopi se napovedujejo.

Pa še v drugem obziru se pri nas vidi znamenit napredek. To velja zlasti o napravi „narodne bukvarnice.“ Še le dva dobra meseca sta, kar se je ustanovila, pa že šteje blizu 50 pravih udov, ki prav pridno beró slovenske knjige, in 9 dobrotnikov, ki so več ali manj knjig bukvarnici darovali. Med poslednjimi naj se še imenujejo sl. slov. Matica, g. Vovk, učitelj v Cerknici, g. Govekar nadučitelj na Igu in sl. vredništvo „Danice“, ki svoj časnik breplačno pošila. Vsem tem p. n. dobrotnikom naj bode presrečna zahvala.

Bukvarnica šteje že blizu 250 knjig slovenskih in 6 slov. časnikov, ktere so pa večidel drugi bukvarnici v porabo pripustili.

V Idriji se ravnokar snuje drugo domorodno društvo, namreč društvo v podporo avstrijskih ranjenih in onemoglih vojakov. To društvo bode tedaj o času vojske koristilo. A še drugo društvo se bode morebiti v našem mestu ustanovilo, namreč društvo z imenom „Šola“ v podporo kranjskemu ljudskemu šolstvu.“ Osnovni odbor je dotična pravila že predložil sl. c. kr. deželni vladi v Ljubljani v potrjenje. Takega društva na Kranjskem potrebujemo, zlasti če priznamo, da so le dobre ljudske šole pravi pomoček za povzdigo splošne ljudske omike in ljudskega blagostanja. Kranjske ljudske šole so posebno še pomanjkljive in revne. Primanjkuje jim zlasti učnih pomočkov, šolskih knjig in priprav. Omenjeno društvo pa

bode imelo nalogo, pobirati razne darove v denarjih knjigah itd. in pošilati jih revnim šolam, in tako ustrezati kolikor toliko že davno čuteni, a nikder v ozir je manj potrebi.

Politični razgled.

V državnem zboru se vrše še vedno obravnave o državnem proračunu. Potrdili so se proračuni kupčijskega in kmetijskega ministerstva v malo živahnih debatah. Poslanec Leeder je položil svoj mandat, menda iz tega uzroka, ker je spadal k ustavoverni stranki in bil ministerijalni svetovalec v Schäfflejevem ministerstvu. Razvidel je, da se dvema gospodoma ne more služiti.

V Berolinu imajo vesele dni. V državnem zboru je dan poslancem nenavadno srečen položaj obravnati pri polnih denarnicah in razpolagati novci, ktere so si pridobili s zadujo roparsko vojsko. Vmes se delajo velikanske priprave za vhod določenega vojskega oddelka. Vse hiše in stavbe okinčane, vse v zastavah, po ulicah vesela, nebrojna množica, vse veselo zmag, polno radovednih tujcev in splošna radost, ktera bi utegnila le tedaj še večja biti, ko bi Bismarcku zrastle še četrti las.

Iz prestolnega govora cesarja Viljema posnamemo samo konec, kateri se glasi: „Naj bi, kakor k Bogu upam in kakor smem po vsih na novo vtemeljenih razmerah med nemško državo in vnenjimi vlastimi biti preverjen, vztrajal mir, kterege se zdaj veselimo.“

Veliko hrupa so zagnali časniki o pogovoru med knezom Bismarckom in ogerskim generalom Klapkom. Klapka je imel poslove, da je moral v Švico potovati čez Berolin. Po nekem berolinskem znancu je knez Bismarck to zvedel, ter dal Klapki naznaniti, da mu bode jako ljubo, ako se pri tej priliki kaj pokaže. V sredo po binkošti se je general Klapka predstavil knezu. Pogovor se je takoj pričel o razmerah avstrijsko-ogerskih sploh in ogerskih posebe nasproti evropski politiki in gledé Nemčije. Kakor poroča „Ung. Lloyd“, je knez Bismarck med drugimi tudi rekel: „Sila dogodeb, ne pa naš namen, nas je spojila z južnimi Nemci in nam pridobila Alzasijo in Loréno. Pri nemških deželah v Avstriji je to vse drugače. Mi potrebujemo močno, nerazdeleno Avstrijo, ker je ona poročstvo za vzdrževanje evropskega mira. Z Avstrijo hočemo v miru in spravi živeti. Zgodovinski spomini nam kažejo Avstro-Ogersko kot najnaravnejega prijatelja in zaveznika za nemško državo; da se naš jezik v državi skoro povsod razume, da imamo tako rekoč skoro

Listek.

Potopisne črtice.

(Spisal Ivan Brelić.)

Leta 1864., meseca septembra, sem se napotil s tremi spremljevalci čez Sisek in Brod v Bosno. Namenjen sem bil preiskavati bosniško hribovje glede rud, kovin, sploh v mineralogičnem oziru. Dva dni smo ostali v veselem Brodu, ktero mesto je najpriježneje izhodišče za potnike, namenjene v Serajevo. Tu se dobé vsakovrstni vozovi in vozači, skoro kakor v velicah mestih fiakerji. Brod je čedno mestice, s 4000 prebivalci; akoravno se v obližji trdnjave, ktera zdaj le bolj kot ječa za hudodejniko rabi, ne sme staviti trdnih hiš, se vendar vidi mnogo ličnih stavb. Okolica je prijetna in rodovita. Severni griči zoré izvrstna vina, planjave ob Savi pa poljske pridelke vsake baže, ki se celo izvažajo. Vojaška granica okolo Broda se sploh odlikuje lepimi seli, čednimi hišami, rodovitimi polji, velicimi sadnimi vrtni in izvrstnim vinom. Graničari v teh blaženih krajih so premožni, kar se zlasti kaže v lepi, snažni noši prebivalcev, v čemer se jako razlikujejo od borno oblečenih prebivalcev menj rodovite Like.

Sava loči tu Avstrijo in Turčijo, Sava pa tudi tu dela mejo med omikano Evropo in tužno Bosno, ktera še vsakoršne omike pogreša. Človek bi mislil, da če se v čolniju preko Save prepelje v turški Brod, se tam

nahaja enako življenje, a motil bi se. Malo vode je vmes, veliko, strašno veliko pa razlike. Dvorišča zagrajena plankami in deskami, v sredi borne lesene kolibe po turškem načinu ti bodejo v oči. Na ulicah te srečujejo razcapani možki temnega obraza, turban ovit okolo glave, ali pa turške ženske v sivih, umazanih, oguljenih haljah, zakritimi obrazi, ktere le redko za hip razgrnejo, ako se komu zahvalijo za pozdrav. Vse te podobe so nekako mrtva, ne čuteča, obupna ali v svojo osodo udana „staffage“. Dobrodejno se pa od njih razlikujejo krščanski trgovci s svojimi družinami.

Trgovci prodajajo in ponujajo svojo robo, ktero, izvzemši tobak in lončene predmete, ki so domač, bosnišk izdelk, dobivajo iz Avstrije v enacih „utah“, kakor pri nas na sejmi. Zanimivo je, da nobena izmed teh lesenih prodajalnic niti ključavnice niti zapaha nima, kar kaže, da se ali tatov ne boje, ali pa, da so tatje taki, da bi jih tudi ključavnica ne zadržavala.

Turški Brod, prvo bosniško mesto, ako se sploh tako imenovati sme, mi je napravil neprijeten čuden utis, zlasti ko sem premislil, da razen uradnikov pri mitnici in „Saptias“, nekakih turških žandarjev, ktere izbirajo le iz pravih, trdih Turkov, so vsi drugi prebivalci, Turki in Turkinje, potomci na Kosovem polji poginulega srbskega carstva, da vsi razen kake kratke molitvice, niti besede turški ne znajo, nego vsi govore srbsko-hrvaško narečje. Zdelo se mi je, kakor bi se tem verskim odpadnikom bralo na ogorelih, suhih obra-

zih, kako jih jezi, da so njih predniki storili tako slabo menjo. —

Ko sem bil gotov s svojimi opravki in smo tudi na mitnici spravili vse v red, smo se peljali po jako plodnih, lepih krajih na novo in dobro izdelani cesti v mesto Derbento, 3 ure daleč. Ob cesti je kraj čisto pust, le sem ter tje se vidi siromašna kočica kakega raje (kristjani v Bosni), kateri je pri kakem posestniku poljedelec, kteremu mora odrajtavati tretjino vsega, kar pridelja. V Derbenti smo morali ustaviti in potne liste za daljno potovanje pri tamošnjem mudirju (toliko, kar pri nas c. kr. okrajni glavar) dati poveriti (vizirati). Derbenta je na malem griču, ima samo lesene hiše, pa čudovito lep razgled po savski dolini. Da si je kraj jako rodovit, je vendar malo obljuden. Čedno cerkvico so srbski trgovci postavili iz nabranih novcev.

Ko smo svoje reči v han-u (krčmi) odložili, smo se napotili k mudirju. Poslopje mudirjevo je obdano na pol razpadlim in podrtim obzidjem in ko smo stopili skozi nekaka vrata, pri kterih je „saptias“ stražil, smo videli dva nadstropja visoko razdrapano stavbo. V uradno sobo mudirjevo se pride po ravno taci stopnicah, kakor pri nas iz hleva ali konjaka gori na seno. V prvi sobi je bilo nekoliko „saptiasov“ in družih ljudi. Na več krajih so denarje šteli in ko prašam, kaj to pomeni, se mi je odgovorilo da je denes uraden dan. Nisem se dalje menil za to, nego šel v drugo sobo k mudirju, kateri je ravno s svojimi prisedniki obravnaval

povsod razume, da imamo tako rekoč skupno omiko, to je tudi mogočna vez." — Koliko je na tem resnice pripuščamo več ali manj živi fantaziji, mi se pa spominjamo besed Talleyranda, da je človeku dar jezika le v to dan, da svoje misli zakriva, in Bismark je vsaj toliko zvit, kolikor Talleyrand.

Vmes se bje hnda praska o famoznem pismu, kterega je neki Nemec pisal v Berolin in kterega smo zadnjič omenili. Vsi nemški listi prek trde, da se pismo ne sme pripisovati Nemcem, da ga je kaki Slovan izmislil in odposlal v Berolin. Naj opravičujejo svojo veleizdajo kakor hoté, dve reči ste vendar gotovi namreč: Da za vse svoje trdenje nemški listi nimajo ni enega dokaza in da je pruski list „B. A. C.“ dobivši omenjen dopis pristavil: „die Wichtigkeit dieser Correspondenz, welche für uns noch durch die Stelle, von der sie ausgeht, erhöht wird.“ Ta stavek je nekterim časnikom dal povod, omenjeni dopis pripisovati celo očetu Beustu, kar bi se nam po dosedanjim Beustovim ravnanji nemogoče ne zdelo.

V francoskem narodnem zastopu je republika- nično levo krilo izdalo manifest, kterega je podpisalo 81 poslancev in v kterem se očita monarhičnim stran- kam, da se ne drže sklepa dogovorjenega v Bordeaux, po kterem so se vsi porazumeli o političnih vprašanjih ne obravnavati, dokler niso zadeve javnega blagostanja rešene. Dalje se konstatuje, da se po deželi raznašajo peticije naj se zopet ustanovi stara vlada in obdrži upljiv v laške zadeve. Manifest zahteva volitve, da se spozna pravo mnenje dežele in konča z izrekom, da je republika edina vladina oblika, ktera zagotavlja mir, delo in varnost.

V Parizu še ni prenehal lov za privrženci ko- mune, mnogo so jih mrtvih našli v podzemeljskih vo- dovodih. Trgovci, kteri so upornikom prodajali smrd- livca in enake vžigalne predmete, pridejo kot sokrivci v zapor. Po vsi Francoski je prodajanje smrdljivca brez dovoljenja ostro prepovedano, vsled tega so se sveče in olje jako podražile. Gledališča in tako imenovani „cafés chantants“ so se še le 15. t. m. odprla, obsedni stan pa še ostane, ker se še čuti potreba. Da še tli ogenj v Parizu, kaže plakat, ki je bil na voglih neke ulice v Parizu nabit in se glasi: „Svoboda, enakost! V imenu napredka in človečanstva protestujemo vsimi svojimi silami proti krvoločnosti Vrzeljcev. Napovemo, da bomo svoje umorjene brate kolikor mogoče mašče- vali. — „Odbor maščevalcev“.

Zanimiva so poročila generala Trochu o vojski in njenih uzrokih, kajti iz njih je razvidno, da so vso ne- srečo Francoske zakrivil le nesramna strahopetnost, lahkomiselnost in malovrednost Napoleona in njegove

razne pravde. Mudir, lep, čvrst mož okolo 30 let star, nam je vstopivšim prišel prijazno nasproti in nam po- nudil, da se vsedemo na rudeči blazinjek, ki je bil okolo sobe. Mudir je bil Bosnjak, tedaj rojen Slovan, kar je nenavadno, kajti Turki rabijo v Bosni in Ercegovini in sploh, kder Slovani bivajo, isto politiko, kakoršna je pri nas v Avstriji, ptuji uradniki, to se pravi trdi Turki uradujejo povsod, kder so Slovani.

Veselilo me je, da sem mogel govoriti z mudirjem. On je bil jako prijazen, je zaukazal prinesiti črno kavo, kakor je že v Turčiji navada in nam tako postregel. Uradni posli so se odložili in mi smo se pogovarjali dolgo časa, kako je pri nas in o raznih običajih naše in one dežele. Na zadnje ga vprašam, kaj to pomeni, da v prvi sobi ljudje tako denarje štejejo. „Znate, je odgovoril mudir, to so dolžniki na plačilo obsojeni in morajo svoje upnike takoj tu v uradu plačati ali pa iti v zapor. Pri nas je pravica hitra, kdor ima dolgove in se pokliče pred sodnijo, mora denarja seboj vzeti, sicer ne pride tako hitro domu nazaj.“

Ko smo se še nekoliko zmenili mu damo svoje popotne listine, da jih potrdi. Komaj da jih je po- gledal, vzel pero in podpisal na svojem kolenu par turških besed potem je pomočil mali pečat v črnilo in pritisknil k podpisu, pa smo bili gotovi ter se priporo- čili. Pozneje sem zvedel, da je derbenški mudir kot rojen Bosnjak zbog tega tako avansiral, ker mu je bil bosniški glavar Osman Paša pokrovitelj. (Dalje prih.)

žene. Po Trochu-jevih razjasnilih je Napoleon za fran- cosko za večne čase nemogoč.

V španjskem državnem zboru (kortes) se je te dni obravnavalo tudi o društvo „Internationale“. Poslanec Sagasta je temu socijalno-demokracičnemu društvu očital, da ima škodljive tendencije za družino in domovino. Vsled tega govora se je amendement, stavljen temu društvu na korist, enoglasno ovrget.

V Italiji se je že pričelo preselevanje mini- sterstev v Rim, 1. julija bodo že vsi tam.

Razpor med Turčijo in Egiptom še ni polegel. Najstariji sin egiptovskega vladarja gre v Carigrad po- sredovat in pomirjevat.

Razne stvari.

* (T o m s c h i t z) c. kr. deželne sodnije sveto- valec in bivši ustavoveren poslanec še bolj ustavovernih Celjanov je prestavljen vsled lastne prošnje k deželni sodnji v Gradec. Ker je zadnji čas se izneveril mandatu svojih poslancev, mu je menda življenje v Celji presedalo. Škoda, ravno zdaj, ko začne prijetni čas in slastno kopanje v mlačni Savini!

* (I z učiteljskega društva.) Odbor kranj- skega učiteljskega društva je v svoji zadnji seji sklenil, tudi to leto o šolskih počitnicah napraviti občni učitelj- ski zbor za Kranjsko, in to kmalu po hrvaškem učitelj- skem zboru. Pri tej priložnosti bode tudi razstava šolskih pripomočkov, v kateri namen se je že tudi volil odbor štirih učiteljev. Zanimiv je bil predlog pred- sednikov, da bi se za izvrstna pismena dela o odgoji, o nauku, sploh za dela na šolskem polji delila darila ali v denarjih ali dobrih pedagoških knjigah, da bi se tako še bolje izbudila marljivost in delavna moč posamez- nih učiteljev. Se ve, da se je ta predlog z veseljem sprejel. — Druga reč, o kateri se je v tem shodu posvetovalo, bilo je ustanovljenje društva na pomoč revnim šolam v vsakem oziru, po izgledu drugih dežel, ki imajo „Schulpfennigvereine“. Udje tega društva naj bi ne bili samo učitelji, temuč posebno tudi drugi, kterim je šola pri srcu. Odbor vendar ni mogel naloge ustanov- ljenja tega društva na-se vzeti; zato menda pride pred občni učiteljski zbor.

* (Č a s n i k a r s k i k l o p o t c i.) Škrbasta „Tri- ester Zeitung“ je prva prinesla vest, da so bili v Kopr- trije kmetje z vinom zavdani in da je krčmar sam umrl, ker je tudi kupico vina spil v dokaz svoje ne- dolžnosti a da so v sodu našli razpočeno krastavico ali gada. Nekako učeno je dostavila, da se je kaj ta- cega že v Trstu pripetilo. Za njo so ragljali vsi listi, ki ne vedo kako prostor polniti, vodenični „Tagblatt“, šepasta „Laibacherica“, „Tagespost“ in drugi židovski časniki. Ker pa na vsem tem ni besede resnice ni, imajo te klepetulje priložnost, da vest preklicujejo in tako zopet naredé nekoliko vrst v listu. Vortheil treibt's Handwerk!

* (G o s p o d J o r d a n) v Mariboru in c. k. fi- nančna prokuratura v Gradcu imata nepotrebno skrb, da nam ne zmanjka raznih stvari in nas vrh tega pre- pričata, kako ceno „zu fabrikspreisen“ se deli v Av- striji pravica. En „portion“ take doberkup-pravice se nam je ravnokar postavil na mizo, v podobi rubeža, oziroma dotične vloge. Pismo šteje 26 raztegneno pi- sanih vrst in velja brez idejalnega koleka 3' gld. 20 kr., dasiravno znaša tožbeni znesek le 22 gld. 50 kr. Potem naj pa še kdo pravi, ka svet, na kterem živimo, ni najpopolnejši. Da je vrh tega tožba v nem- škem jeziku pisana, kaj dé to tacim gospodom, „vsaka oblast je od zgoraj dana“, vsaka oblast ima svojo moč, svojo trmoglavost in trinožko samovoljo, mi pa žalibože le potrpežljivost, ktere nam bo pa slednjič tudi enkrat zmanjkalo. —

* (K n j i ž e v n o s t.) Usled poziva od 1. svibnja t. g. prima tiskarna i nakladna knjižara Dragutina Pretnera u Dubrovniku samo do 30. ovog meseca pred- brojenje na krasne propovedi slavnoga dominikanca Kalića dubrovčanina uz dole naznačenu ceno, a ostale naručbine moći će se odpremiti samo uz povišenu knji- žarsku ceno. — Ove izvrstne propjedi izaći će u 3

djela, a predbrojna je cjen 3 for. prva polovina pred- brojne svote t. j. 1 for. 50 novč. šalje se odmah a druga polovina onda, kad p. n. predbrojnici primo II. dio ovih propovedi. — Našemu sveštenstvu i svim lju- biteljem ove vrsti narodne knjige preporučujemo ovo djelo što toplije.

* (P r u s k a a g i t a c i j a.) Vrabci na strehah že čivkajo, da je vsa dolitavska Avstrija prep्रेžena prus- kimi agenti, da se za bolj ali manj srečno izbranimi imeni in naslovi skrivajo pionéri pangermanstva in bi se lahko v tej zadevi napisale cele pole. Novo pa vsa- kako utegne biti, da ima neko zavarovalno društvo — ime povemo, ko dobomo dovoljnih dat — poleg svojega poslovanja tudi nalog, nabirati statistične date, pozve- dati koliko v kakem kraji stanuje Nemcev, koliko Slo- vencev, kakega značaja so slednji i. t. d. Vodja temu društvu je bajé bivši policijski pruski uradnik in med uradnim osebjem večina pruska. Ustreženo nam bode, ako nam gospodje, kterih se to tika, pošljejo materijala, da ga objavimo občinstvu. Če nas že čaka osoda, da bomo pozobani, je vendar vsakako mikavno vedeti kaj in kako, da vsaj sami k temu ne pripomoremo, marveč da raztegljiveuu nemškemu žolodcu kolikor toliko pre- sedamo.

* (O d l i k o v a n j e.) Gospoda: Mihael Pregl in Andrej Brus v Ljubljani sta dobila zlata križeca v pripoznanje mnogoletnega delovanja za javno korist zlasti v kmetijskem oziru.

* (R a z s o d b a.) Sodnija petrinjskega polka je gosp. Ivana Vončina 13. t. m. zarad odprtega pisma tiskanega v Zatočniku 15. septembra 1870 spoznala nekrivega. Zanimivo pri tej pravdi je to, da je bila konečna obravnava že pred tremi mesci, a da se je razsodba še le sedaj objavila.

* („V a t e r l a n d“) je prenehal biti glasilo českega konservativnega plemstva in specijelno grofa Clam-Mar- tinica. Tako poroča „Politik.“

* (Š k o d l j i v a l i n e ?) V nekterih listih se bere, da so ljudje, ki imajo za take reči dovolj časa zračunili, da vrabci pojedó samo v Evropi vsako leto več milijonov vaganov zernja, da je korist, ktero nam prinašajo s tem, da žro gosenice in merčese, le ničeva in bi bila korist in škoda med seboj v razmerji kakor 5 : 95. Komu tedaj verjeti?

* (N e n a v a d n a b o l e z e n.) V Požonu je v bolnišnici 22 let star bolnik, ki vsled otrpnjenosti ali katalapsije že tri in dvajset dni neprestano spi.

* (P o v o d e n j.) Krka je napravila na Dolenjskem neizmerno škodo in uničila vse poljske pridelke. Naj- hujše so zadete vasi: Sameško, Čisti breg, Merčečja vas, Hrvaški brod, Čučja mlaka, Gorenja gomila, Ča- dreže, Spodnja gomila, Drama, Sv. Jakob in Ostrog.

* (M a g j a r s k i l i s t i) vsi prek so osnovali po- sebne rubrike z naslovi: „Germanizacija v glavnem mestu“, „Črne bukve germanizatorjev“, i. t. d. v kterih tožijo, kako se v Pešti širi germanizacija, kako ljudje zbog same duševne lenobe govoré le nemški v javnih krogih, po krčmah, kako delajo le nemška pisma, in hoté celo v Berolin, za kar so izdali tudi le nemško pisane pozive. Da bi se temu prišlo v okom svetujejo naj vsaki Magjar v svojem krogu širi magjarski jezik, mestjan v svoji hiši, magnat v salonu, učenjak svojim slušateljem nasproti, tako bode domači jezik dobil po- trebno veljavo. Kakor se sicer z Magjari v ničemur ne strinjamo, v tej zadevi smo enacih misli, kajti je „Tout comme chez nous“. Morebiti, si vzamemo Ma- gjare v izgled in odpremo tudi tako rubriko, kandidtov za tako črno knjigo je žalibože pri nas v izobilji. Če tudi to komu ne bo po volji, kaj nas to briga, mislili si bomo s Hamletom: „Kogar srbi, naj se praska, mi imamo gladko kožo“.

* (R o c h e f o r t), znani francosk časnikar in zadnji čas tudi vodja komune v Parizu, se je neki, ko je zagledal generala Gallifet-a (francoskega Haynau-a in Windischgrätz-a v eni osebi, kar se tiče neusmilje- nosti) tako prestrašil, da se mu je nekaj človeškega pripetilo. Kdor hoče o tem kaj natančnejega zvedeti naj popraša pri Rochefortovi perici.

Za Tomšičev spominek:

Prenesek . . .	598	gld.	—	kr.
Gosp. Dragotin Ravnikar v Gradci . . .	2	"	—	"
" Matevž Kozel, koncipijent v Celji . . .	1	"	—	"
" Jožef Nedok, gimn. profesor v Tarnow-u . . .	2	"	—	"
" dr. Anton Magdič, zdravnik in posestnik v Ormuži . . .	3	"	—	"
" drd. Ivan A. Kuraltov o Gradci . . .	2	"	—	"
" Franjo Kocuvan, zdravoslovec v Gradci . . .	1	"	50	"
Iz Slovenjega Gradca:				
" dr. Alfons Moše, odvetnik . . .	5	"	—	"
" dr. Feldbacher, koncipijent . . .	2	"	—	"
" Steyer, c. k. okrajni komisar . . .	2	"	—	"
" A. Abram, c. k. okrajni komisar . . .	3	"	—	"
" Viljem Ogrinc, c. k. pristav . . .	3	"	—	"
Skup . . .	624	gld.	50	kr.

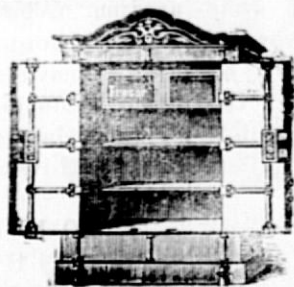
Listnica vredništva:

Gosp. dopisovatelju o šolstvu. Poslani drugi članek ne moremo tiskati. Več vposebnem pismu. — Gosp. A. S. v Lj. Vaša „uradniška spovednica“ je pomanjkljiva. — Gosp. H. L. Mar mislite, da mi na rožah ležimo? Članek je prenevaren, drugo Vam razloži — drug, —

Dunajska borsa 15. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	59	fl	10	kr
Enotni drž. dolg v srebru . . .	68	"	95	"
Kreditne akcije . . .	290	"	60	"
1860 drž. posojilo . . .	100	"	20	"
Akcije narod. banke . . .	7	"	82	"
London . . .	123	"	80	"
Srebro . . .	121	"	50	"
Napol. . .	9	"	83	"

Pri razstavi v Gradcu 1870. I. s zlato svetinjo nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ognja in vloma varnih

blagajnic (kas) za denar in pisma, miz za pisanje

Vincencij-a Kanduth-a v Gradci,

tovarna: Beethovenstrasse 21,

priporoča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnicami po posebnih patentih, in najsolidnejše dovršene izdelke, za ktere je porok, po jako znižani ceni. Proti primernemu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svôte. (10)

Anton Körösi,

železninar, Griesgasse Nr. 10, v Gradci.

Preselitev Štacune.

(1)

Zaloga

umetno izdelanih tkanin in krasnih veznin za cerkvene oprave iz slavnoznane umotvornice

Karla Gianija,

kteremu so pri lanskim mednarodni razstavi cerkvenih opráv v Rimu papež Pij IX. prvo zlatosvetinjo in tudi viteški križ reda sv. Silvestra podelili

je v Ljubljani od sv. Jurja, zvezdnemu drevoredu nasproti, št. 32, pred nunsko cerkvijo.

Ob enem se čestitim kupovalcem, posebno visokočestiti duhovščini srčno zahvaljujem za dosedaj skazovano zaupanje, ter se priporočam proseč, da bi mi tudi v prihodnje svoje zaupanje skazovali blagovolili. Imenovane reči se pri meni dobivajo po fabriški ceni.

Z velicim spoštovanjem

L. Zelzer.

Prva

razstava v Ptuj.

obsegajoča

(1)

vse pridelke poljedelstva, gojzdnarstva, obrtnije, rokodelstva in živinoreje,

b o d e

od 21. septembra do 2. oktobra 1871.

Pridelki obrtnije in rokodelstva se lahko razstavijo iz celega avstrijskega cesarstva; pridelki vseh družih vrst pa le iz Štajera.

Vsi predmeti naj se blagovoljno naznanijo saj do 1. avgusta t. l. — Natanjčne programe in oglasilne liste zahtevajočim razpošilja

Razstavni odbor v Ptuj.

Ponudite sreči roko!

250,000.

kot najviši dobiček ponuja najnovejše veliko žrebanje, katero je visoka vlada privolila in garantirala.

Potegnili se bodo samo dobitki in sicer po gotovem črtu se bo v malih mesecih pri 7kratnem žrebanju 24900 dobitkov gotovo določilo, med temi so glavni dobitki po M. Crt. 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, 12.000, 10.000, 8000, 6000, 5000, 3000, 10krat 2000, 156krat 1000, 206krat 500, 11.600krat 110 itd.

Prihodnje dobitno žrebanje te velike od države garantirane denarne igre je uradno določeno in se bo vršilo

že 21. junija 1871

in zanj velja

1 cela izvirna državna srečka le f. 4.

1 pol " " " f. 2.

1 četrt " " " f. 1.

ako se ta svota določi v avstrijskih bankovcih.

Vsa naročila se takoj izvrše z največo skrbnostjo, in dobi vsakdo od nas izvirne državne srečke sam v roke.

Naročilom se petrební uradni črti gratis pridaje in po vsakem žrebanju pošljemo svojim deležnikom brez naročila uradne liste.

Dobitki se pošteno plačajo pod državno garancijo, in se ali neposredno pošiljajo ali po želji deležnikov izvršujejo po naših zvezah v vseh večih mestih Avstrije.

Naš debit je zmerom srečen in smo nedavno imeli med drugimi bistvenimi dobitki 3krat prvi glavni dobiček pri treh igrah vsled oficijelnih dokazov in smo jih našim deležnikom sami plačali.

Seveda se sme pritako solidnem početju povsod gotovo računati na živo udeleževanje, torej naj se že zaradi bližnjega žrebanja vsa naročila brž ko brž pošljejo na

S. Steindecker & Comp.,

bankina in menjiška kupčija v **Hamburgu.**

Kupujejo in prodajajo se vsakojake državne obligacije, železniške akcije in posojilne srečke.

Da bi se nihče ne mogel motiti, izrečno pristavljamo, da ne bo nobenega enacega od države res garantiranega žrebanja pred zgorej uradno po črtu odločenem žrebnem obroku, in da moremo vsem tirjavam kolikor mogoče ustreči, naj se izvolijo naročila na naše izvirne drž. srečke brž ko brž neposredno nam poslati. D. O. (4)

Rothschild & Comp.

Opernring, 21

Dunaj.

Nove najugodnije

igralne družbe

z dobitki od

gold. 300.000, 250.000, 220.000, 200.000, 150.000, 140.000, 100.000, 70.000, 50.000, 25.000 itd.

na 20 c. k. avstrijskih srečk od l. 1864,

Kolekovan svotin list velja gld. 8 kot prva svota;

na 20 kralj. ogerskih državnih srečk,

Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota;

na 20 ces. turških srečk,

Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota;

na 40 vojvod. Braunschweig-skih srečk,

Kolekovan svotin list velja gld. 5 kot prva svota;

Za vse srečkanje veljaven

20^{ti} delež na državne srečke od l. 1864

po 8 gld. eden — 9 po gld. 70 — 20 po gld. 150.

20^{ti} delež na kraljevske ogerske srečke

po 7 gld. eden — 6 po gld. 40 — 20 po gld. 130.

20^{ti} delež na petne srečk od leta 1839

po gld. 10 eden — 10 po gld. 95 — 20 po gld. 185

Promesse za vsako srečkanje.

Naročila za c. k. borso

se proti gotovini ali primernemu naznanilu kar nar nar bolje izvršujejo.

Kupovanje in prodaja državnih papirov, srečk, bankinih, železniških in obrtnijskih delnic.

Načrti, pregledi in listine srečkanja zastoj.

Rothschild & Comp.

(11) na Dunaji, Opernring 21.